

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
10/00591-

Dato
14.09.2010

HØRINGSSVAR - PLIKTMESSIG AVHOLD FOR HELSEPERSONELL - FORSLAG OM LOVENDRING OG FORSKRIFT

Fellesorganisasjonen (FO) viser til departementets høringsnotat av 15.6. 2010. I høringsnotatet foreslår departementet lovendring i Helsepersonellovens § 8 om pliktmessig avhold, samt forslag til forskrift om pliktmessig avhold.

Generell kommentar

Bakgrunnen for forslaget er at det siden 2001 har vært en økning i antall tilsynssaker overfor helsepersonell på grunnlag av rusmisbruk. I 2009 mistet 66 personer sin autorisasjon som helsepersonell på grunnlag av rusmisbruk. Det antydes at disse tallene utgjør bare en liten del av problemområdet. Etter FOs vurdering er det bekymringsfylt at helsepersonell ruser seg i tjenesten, og før tjenesten tar til. Det kan svekke tilliten til helsetjenestene, føre til utrygghet hos pasienter og ramme kvaliteten på tjenestene som utføres. Økingen alene mener vi likevel ikke legitimerer lov- og forskriftsendring mht pliktavhold. I forhold til alle de tusen arbeidstakerne som defineres som helsepersonell, er 66 tilsynssaker relativt sett få. Det at det kan være store mørketall, bygger på antakelser og er ikke nærmere utredet eller forsket på. FO har også merket seg at det ikke er tilsvarende lovreguleringer i øvrige nordiske land. I forhold til det store omfanget av arbeid som helsepersonell utøver, spesielt over grensene i de nordiske landene, er det etter vårt syn problematisk at lovreguleringene ikke er mer samkjørte og enhetlige.

Forbundet har likevel kommet til at vi vil støtte forslaget til lov- og forskriftsendring. Vår begrunnelse er at forslaget vil føre til økt fokus på rusfrihet både før tjenestetid og i tjenestetiden og at dette vil kunne virke forebyggende mot rusmisbruk. Alt rusmisbruk er like alvorlig, og forslaget om utvidet prøvetaking på andre typer rusmidler enn alkohol er viktig. Vi støtter derimot ikke departementets forslag til prøvetaking med tvang, dersom den mistenkte nekter prøvetaking. Dette vil vi begrunne nærmere.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
23 06 11 70

Telefaks:
23 06 11 14

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Dagens rettssituasjon

Helsepersonelloven § 8: *Helsepersonell skal ikke innta alkohol eller andre rusmidler i arbeidstiden. Legemidler som er nødvendig på grunn av sykdom, regnes ikke som rusmidler etter første ledd. Helsepersonell som inntar slike legemidler, skal snarest orientere sin arbeidsgiver om dette.*

Departementet kan i forskrift bestemme at helsepersonell skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av første ledd, og kan gi bestemmelser ohm forbud mot inntak av rusmidler i et nærmere bestemt tidsrom før tjenestetiden begynner.

Arbeidsmiljøloven § 9-4 gir også hjemmel for at arbeidsgiver kan gi arbeidstaker pålegg om medisinske undersøkelser.

Lov- og forskriftforslaget

Det foreslås en forskriftregulering av plikten til pliktmessig avhold som tydeliggjør de rammer som helsepersonelloven § 8 gir. Modellen er hentet fra samferdselssektoren. Det legges opp til 8 timer pliktmessig avhold før tjenestetiden (etter oppsatt tjenesteplan) tar til.

FO støtter forslaget, det vil fremme mer lik behandling av helsepersonell som ruser seg i tjenesten og de som ruser seg før tjenesten. Mulige konsekvenser for pasienter, for trygghet kvalitet og arbeidsmiljø er det uavhengig av når eventuelt inntak av rusmidler er tatt.

Reaksjonsmåter

Departementet foreslår at forskriftshjemmelen i helsepersonelloven § 8 tredje ledd blir utvidet til også å omfatte regler om å kunne pålegge helsepersonell å ta utåndingsprøve, blodprøve og lignende prøve ved mistanke om misbruk av rusmidler før tjenesten tar til. Videre foreslår de regler om at helsepersonell som nekter å ta prøver, kan bli framstilt for prøvetaking med bistand fra politiet.

FO er enig i at det bør gis forskriftshjemmel i helsepersonelloven som åpner for at en kan pålegge helsepersonell å ta prøver, men vi støtter ikke forslaget om at helsepersonell som nekter kan bli framstilt for prøvetaking med hjelp av politiet. Vi mener det er mer hensiktmessig at helsepersonell som nekter prøvetaking blir ansett som å ha avlagt positive prøver. Etter vår vurdering er det en tilstrekkelig reaksjon på forhold som handler om mistanke om inntak av rusmidler før tjenesten tar til. Helsetilsynet har også anbefalt tilsvarende reaksjonsform som oss.

Grenseverdier

Det foreslås at det kan testes på alkohol, amfetamin, benzodiazepiner, cannabis-stoffer, kokain og opiater. FO mener i utgangspunktet at det er en riktig vei å gå og gjennomføre en innskjerping i det pliktmessige avholdet på flere rusmidler, enn alkohol. FO mener en forskrift om pliktmessig avhold der grenseverdiene for konsentrasjon av rusmidler i blodet blir konkretisert er viktig for å sikre faglig forsvarlighet. Etter vår vurdering er det en klar forutsetning at det før innføring må settes grenseverdier på de ulike stoffene det kan testes på. I dag er det kun alkohol som har en fastsatt grenseverdi på 0,2 promille. Innføring av prøvetaking på andre rusmidler, uten

at det er satt grenseverdier anser vi som uheldig, da dette kan bli et stort rettssikkerhetsproblem for den enkelte. Det enkelte helsepersonalet må være kjent med både hvilke stoffer som kommer inn under pliktavholdet og grenseverdiene på disse. Etter FOs syn må en ny forskrift ta høyde for at enkelte arbeidstakere inntar legemidler som er nødvendige på grunn av sykdom.

Oppsummering

FO støtter forslaget om lovmessig endring i helsepersonelloven, og forskriftshjemling av 8 timers pliktavhold før tjenestestart for helsepersonell. Vi er uenig i departementets forslag om å framstille helsepersonell, som ved mistanke nekter prøvetaking, med hjelp fra politiet. Vi mener det er mindre inngripende overfor den enkelte ved mistanke om misbruk, og tolke en nekting som positiv prøve. Dette i tråd med Helsetilsynets anbefalinger. FO støtter at både arbeidsgiver og Helsetilsynet lokalt kan pålegge helsepersonell å avgi prøver.

For FO er det en viktig forutsetning at det før igangsetting med testing på andre stoffer enn alkohol settes klare grenseverdier.

Med vennlig hilsen

Randi Reese
Forbundsleder

Tove Rydning
fagkonsulent